

Berzanski posrednici - Brokeri i dileri

Brokeri i dileri

Na početku ovog naseg izlaganja o berzanskim posrednicima moraćemo da se osvrnemo na neka osnovna razgraničenja u pojmovima vezanih za posrednike, berzu i poslovanje na berzi. Kao što se iz naslova vidi, sta je tema ovog projekta, ja ću se potruditi da ove pojmove približim i obrazložim prvo teorijski, dotičući i osnove berzanskog prava, pa i praktično na primeru jedne brokerske kuće. Pokazaću i kako u globalu funkcionise profesija-BROKERA I DILERA, naravno, dati odgovor ko su oni i šta rade.

Kao što sam rekao, krenućemo prvo od razgraničenja u određenim berzanskim sistemima. U anglosaksonskom sistemu članovi berze su ujedno i berzanski posrednici, koji posluju na berzanskom tržištu ili kao **Dileri** (istupaju u svoje ime i za svoj račun prema klijentima i na preprodaji tzv. tržišnog materijala i razlici u ceni zarađuju) ili kao **Brokeri** (istupaju kao zastupnici ili komisionari i zarađuju proviziju na osnovu usluga koje vrše za svoje klijente).

U germanskom sistemu članovi berze i berzanski posrednici su različita lica. Članovi (a to su samo banke i druge finansijske organizacije) imaju pravo da posluju na berzanskom tržištu isključivo preko posrednika (državni službenici-fizička lica koje koje imenuje država i koji ne mogu da stupaju u neposredni odnos sa klijentima-posrednicima, već isključivo preko članova).

U romanskom sistemu postoje samo berzanski posrednici, koji imaju isti status kao i posrednici u germanskom sistemu, s tim što neposredno posreduju između klijenata-posetilaca berze. U Francuskoj su funkciju berzanskih posrednika preuzela berzanska društva, koja nisu državne službe, već, čista trgovačka društva, čime se i ova zemlja približila konceptu samostalnih berzi.

U **NAŠEM** berzanskom pravu, član berze može biti: **Prvo**, pravno lice koje dobija saglasnost Narodne banke za obavljanje trgovine i koje je istovremeno registrovano i kao berzanski posrednik (a to mogu biti banke, poštanska štedionica i osiguravajuća društva) i **drugo**, pravno lice koje dobija saglasnost Komisije za hartije od vrednosti i koje je registrovano kao berzanski posrednik (eskontne firme, lombardne firme, zalagaonice, menjačnice, otkupne firme, brokeri i dileri).

Trgovina na berzi se odvija između berzanskih posrednika (članova berze) koji moraju ispuniti rigorozne kadrovske, organizacione i finansijske standarde kako bi bili primljeni u članstvo. Članovi imaju mesto na berzanskom parketu što je tradicionalni naziv za pravo da se učestvuje u trgovini. Veliki broj berzi ima ograničen broj ovih mesta čijom se kupovinom odnosno zakupom, uz ispunjenje drugih strogih uslova, stiče ekskluzivno pravo kupovine na berzi. Samo ovi ovlašćeni igrači imaju pravo pristupa

berzanskom parketu što uz poštovanje rigoroznih pravila između samih članova i prema klijentima unosi neophodnu dozu poverenja i sigurnosti u berzanski posao.

Berzanski posrednici su finansijske institucije, odnosno lica, koja učestvuju u trgovini na finansijskom tržištu.

Berzanski posrednici su u početku imali monopolski položaj državnih službenika. Danas je funkcija berzanskih posrednika u većini zemalja demonopolizovana i propisana je obavezna korporativna organizacija. Prava i obaveze berzanskih posrednika regulisani su kroz trgovačko zakonodavstvo. Regulatorna je proširena i uobličena zakonima koji su regulisali sekundarno tržište finansijske aktive, ili posebnim zakonima o efektivnim i robnim berzama, što je dovelo do postepenog diferenciranja u položaju berzanskih posrednika na berzama efekata i robnim berzama.

Berzanski posrednici obavljaju transakcije na sekundarnom tržištu kapitala na kojem dolazi do kupovine i prodaje hartija od vrednosti koje se već nalaze u prometu. Postoje dva tipa berzanskih posrednika kod nas, a to su: BROKERI i DILERI.

Predmet delatnosti brokerskih posrednika je:

- trgovina hartijama od vrednosti
- pružanje savetodavnih usluga u vezi sa emisijom i trgovinom hartijama od vrednosti
- čuvanje hartija od vrednosti
- vođenje portfelja hartija od vrednosti za račun korisnika usluga
- drugi poslovi u vezi sa trgovinom hartijama od vrednosti.

U novije vreme, zahvaljujući razvoju finansijskog tržišta i demonopolizacije uloge berzanskih posrednika, stvorena je mogućnost berzanskim posrednicima da se bave i bankarskim poslovima.

Brokeri

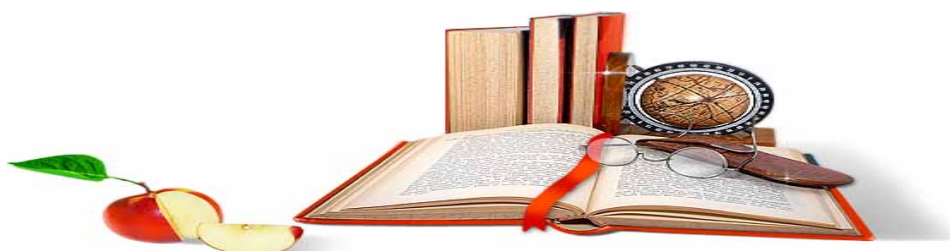
Brokeri su berzanski posrednici. Oni imaju dozvolu za pristup na berzu i ovlašćeni su da sklapaju berzanske poslove kao kupci i kao prodavci. Poslove obavljaju u svoje ime za tuđ račun, tj. za račun nalogodavca. Nalogodavac na taj način može ostati nepoznat (što zavisi i od pravila koja važe na određenom tržištu), ali on u potpunosti snosi rizik preduzetog posla. Berzanski posrednici (brokeri) ne snose rizik i ne mogu davati garancije za krajnji ishod posla. Oni posluju samo sa drugim ovlašćenim posrednicima, a predmet trgovine mogu biti samo robe i hartije od vrednosti koje su zvanično registrovane na berzi. Brokeri su specijalisti za vrstu posla ili predmet kojim se bave. Za svoje posredovanje naplaćuju *proviziju*, tzv. Brokeražu. Brokeraža se obično određuje kao procenat od obavljenog prometa, koji opada sa porastom vrednosti transakcije.

Postoje više vrsta brokera. Osnov za njihovu klasifikaciju se nalazi u tradiciji, zakonskoj regulativi pojedinih zemalja, ali i u propisima koje donose same berze.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com